

Samoan

MINISTRY OF EDUCATION

Te Tāhuhu o te Mātauranga

ALĀFUA AOAO (NATIONAL STANDARDS) i le faitautusi, tusitusi ma le nūmera

‘O le ā se lelei o iai la‘u
tama i le ā‘oga?

‘O ā Alāfua Aoao (National Standards)?

Mai le 2010, ‘o ā’oga ‘uma lava o iai tamaiti Years 1–8 ‘ole’ā o latou fa’aaogāina National Standards i le faitautusi, tusitusi ma le nūmera.

Sa ūnā’ia nei alāfua e le Ministry of Education ma le ‘au popoto fa’apitoa i matā’upu. ‘O nei alāfua ua fa’amatala mai ai mea ua tatau ona mafaia e tamaiti nei ua ola a’e i le gagana Igilisi i le faitau, tusitusi ma le nūmera i Years 1–8.

Afai o le ‘Igilisi e lē ō se gagana muamua lea a lau tama

Afai e fou lau tama i le a’o’a’oina o le Igilisi, e ono filifili le ā’oga e fea le lipoti atu ia te ‘oe e faaaogā ai The English Language Learning Progressions mo tausaga muamua e lua po’o le tolu.

O le a lipoti mai e le tou aoga le sologa lelei o iai lou alo, ma mea ua ia ausia e tusa ai ma Alāfua Aoao (National Standards) mo le Faitautusi, Tusitusi ma le Numera. Ina ia faailoa atu ia te oe le aluga o iai le a’oa’oina e lou alo o le gagana Igilisi e avea ma gagana lona lua, e ono filifili foi le aoga e fai mai lena lipoti ia te oe e faaaogā ai le The English Language Learning Progressions.

E faamatala mai e le Progressions mea o loo faatalitalia e tusa ai o le faitautusi, tusitusi, tautala ma le faalogologo, e tatau ona faia e tamaiti e fou lo latou

a'oa'oina o le Igilisi. Latou te fesoasoani foi i le faiaoga o lou alo, ina ia saunia se polokalame talafeagai mo le a'oa'oina o le tamaitiiti, ina ia faigofie i lou alo ona a'oa'oina le Igilisi.

E māfua i se ā ona fa'alauiloa?

Ua tu'uina atu e nei alāfua i faiā'oga, ma lau tama atoa ai ma 'oe se tūlaga manino e iloa ai po'o le ā se lelei o iai lau tama i le faitautusi, tusitusi ma le nūmera, ae pe iai se isi la'asaga nate toe faia i lana a'oa'oga.

'O le lelei o le faitautusi, tusitusi ma le nūmera, 'oleā maua ai e lau tama se tomai ma se malamalama lelei o lo'o mana'omia i le taimi nei. 'O le galue i le tūlaga lea po'o le i luga atu fo'i i le alāfua a'o iai i le tausaga 1-8 ua iloa ai o lo'o iai lau tama i le tūlaga e tatau ona mae'a ai lana ā'oga maualuga ma sona fa'ailoga lelei – NCEA level 2 po'o le tali-tutusa.

'O alāfua o le faitautusi, tusitusi ma le nūmera o lo'o fa'aaogāina e faiā'oga ina ia:

- fa'atulaga ma a'oa'o ai mea e mana'omia e lau tama mo le a'oa'oina o le faitautusi, tusitusi ma le nūmera e aofia 'uma ai polokalame mo mata'upu
- e fuafua ai po'o le ā le lelei o taumafaiga a lau tama i lana a'oa'oga
- fuafua ai le isi la'asaga e a'oa'o ai lau tama ma fa'ata'atia nisi sini mo le a'oa'oina fa'atasi o 'oe ma lau tama
- 'ia līpoti manino atu 'iā te 'oe, po'o le fa'alua i le tausaga, le tūlaga o le aga'iga'i i luma ma le sologa lelei o lau tama e fa'atatau i nei alāfua.

E iai se su'ega aoao se tasi?

Leai.

E fa'apefea ona fuafua e le faiā'oga po' o le ā se lelei o aga'i i ai a'oa'oga a lau tama?

'Ole'ā fa'aaauau ona fa'aaogāina e le faiā'oga 'auala 'ese'ese e su'esu'e ai pe 'o le ā se lelei o iai lau tama i le faitautusi, tusitusi ma le nūmera. E aofia ai mea nei:

- le fa'aaogāina o su'ega po' o iloiloga 'ese'ese e aloa'ia
- va'ava'ai i gaoioiga a lau tama i totonu o le vasega
- talanoa ma lau tama aga'i i lana a'oa'oga
- le iloiloina e lau tama o ana lava gāluega, ma e iloilo lava e tamaiti 'uma gāluega a isi lava o latou.

E mo'omia e nisi tamaiti le fa'aopoopoina o le taimi ma se lagolago e gālulue ai aga'i i alāfua mana'omia. 'Ole'ā 'outou gālulue fa'atasi ma le faiā'oga ma lau tama e fesoasoani ai 'ina 'ia 'ausia e lau tama isi ana matātī'a fou i a'oa'oga.

Gālulue fa'atasi ma le faiā'oga a lau tama

E iai lau matātā tāua e faia i le a'oa'oina o lau tama.

'O le lelei o le vā fealoa'i ma le faiā'oga a lau tama, 'ia matuā mālamalama i le sologa lelei o taumafaiga a lau tama, ma gālulue fa'atasi e lagolago i lona a'oa'oina, 'ole'ā fesoasoani 'iā te ia mo se isi ana taumafaiga e sili atu.

Fesili e mafai ona 'e fesiligia ai le faiā'oga

- 'O le ā se lelei o iai la'u tama?
- 'O le ā se mea na te faia fa'alelei?
- 'O le ā se mea e mana'omia ai e ia se fesoasoani?
- 'O le ā le isi mea lea 'ole'ā na toe a'oa'oina?
- 'O le ā se mea 'e te fia iloa i la'u tama e fesoasoani ai iā te ia i le potu ā'oga?
- E fa'apēfea ona fesoasoani le ā'oga i la'u tama?
- 'O le ā sa'u mea e fai e fesoasoani ai i la'u tama e su'esu'e ai i le fale?
- 'O le ā se 'auala lelei e fa'afeso'ota'i atu ai po'o ā mai taumafaiga a la'u tama?

Ō 'e fia iloa nisi mea e fa'atatau i National Standards po'o le lipoti?

- Talanoa i faiā'oga a lau tama
- Asiasi i le 'upega o feso'ota'iga a le Ministry of Education ma kiliki National Standards – **www.minedu.govt.nz/Parents**
'Olo'o aofia ai i lea 'upega o feso'ota'iga fa'amatalaga mo:
 - a'oa'oina o le 'Igilisi o se gagana lona lua
 - tamaiti e lē 'ato'atoa le māfaufau.
- Faitau i alāfua – **www.nzcurriculum.tki.org.nz/National-Standards**

Copies of this leaflet (item number 700082) are free to order from **www.thechair.minedu.govt.nz** or by email: **orders@thechair.minedu.govt.nz**

The leaflet is also available in: Afrikaans (700091), Arabic (700090), Chinese (700088), Cook Islands Māori (700089), Dari (700086), English (700012), French (700087), Hindi (700084), Korean (700085), Niue (700094), Somali (700083), Tagalog (700081), Thai (700095), Tokelau (700092), Tongan (700093).